

ПРОТОКОЛ № 3
засідання Громадської ради при Державній митній службі України
в режимі ZOOM-конференції

Час проведення: 3 листопада 2023 року, 11:00

Місце проведення: Дегтярівська, 11-Г

від Державної митної служби України:

Сергій ЗВЯГІНЦЕВ, в. о. Голови Держмитслужби

Владислав СУВОРОВ, заступник Голови Держмитслужби

Олексій КАЛИНОВИЧ, Департамент боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил

Дмитро ПАДУН, Департамент контролю та адміністрування митних платежів

Дмитро КИЯЩЕНКО, Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації

Сергій ДЕМЧЕНКО, Департамент запровадження міжнародної транзитної системи

Володимир КАСЬЯН, Департамент по роботі з персоналом

Андрій АРТЕМЕНКО, Департамент організації виконання митних формальностей

Сергій КОРЧАКА, Департамент профілювання митних ризиків

Олександр ЗАДОРЖНИЙ, Департамент авторизації, надання адміністративних послуг та контролю

Андрій ТЕПЛИЙ, Департамент авторизації, надання адміністративних послуг та контролю

Віталій СВИДЗІНСЬКИЙ, Департамент відомчої безпеки та контролю

Олександр ІВАШКОВИЧ, Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації

Члени та експерти Громадської ради при Державній митній службі України

Галина ВДОВІНА

Андрій БОГОМОЛОВ

Олександр ЛАЗАРЄВ

Петро СТЕЦЕНКО

Олександр АНДРЕЄВ

Віктор БЕРЕСТЕНКО

Герман ТАСЛІЦЬКИЙ

Іван КРИВАК

Ілля ЗІБНИЦЬКИЙ

Валерій ЛУГОВЕЦЬ

Сергій ТРУСОВ

Тетяна ОСТРІКОВА

Юрій ПЕРОГАНИЧ

Леонід ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ

решта приєдналися в режимі ZOOM-конференції

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

1. Щодо рівня готовності митних органів та бізнесу до роботи в умовах нормативних змін після 07.11.2023.
2. Щодо поточного стану справ у сфері ІТ - систем та ІТ- інфраструктури, онлайн-сервісів Держмитслужби.
3. Щодо динаміки ситуації у напрямку втручання силовиків в роботу митних органів, оглядів за їх дорученнями та їх ефективності.
4. Щодо кадрового забезпечення центрального апарату та митниць Держмитслужби: вакансії, статуси «в.о.», перерозподіл кадрового потенціалу у відповідності до змін логістичних маршрутів, проблемні питання та пошук шляхів їх вирішення.
5. Щодо участі представників Держмитслужби в роботі керівних та робочих органах ЄЕК ООН.
6. Різне.

3 питання 1 Порядку денного

СЛУХАЛИ:

Галину ВДОВІНУ, яка розповіла про зусилля Громадської ради при Державній митній службі України (далі – Громадська рада при Держмитслужбі) у співпраці з Європейською Бізнес Асоціацією (ЄВА) та Американською торговельною палатою (АТП) в Україні, спрямовані на відтермінування нормативних змін в частині припинення дії митних декларацій типу ЕА.

Акцентувала увагу на комунікації з Комітетом ВРУ з питань фінансів, податкової та митної політики та аргументації профільної бізнес-спільноти щодо доцільності пролонгації дії ЕА, що було викладено у позиційному листі Громадської ради при Держмитслужбі та направлено до профільного Комітету ВРУ, народних обранців, Кабміну та Мінфіну.

Поцікавилася рівнем готовності митних органів до роботи в умовах нормативних змін після 07.11.2023 та заходами, проведеними Держмитслужбою у цьому напрямку.

ВИСТУПИЛИ:

Владислав СУВОРОВ запевнив щодо готовності Держмитслужби у цілому та територіальних митних органів зокрема до роботи в умовах нормативних змін після 07.11.2023.

Детально зупинився на заходах Держмитслужби в частині забезпечення для бізнесу умов щодо належного здійснення митних формальностей, а саме:

проведено ґрунтовну аналітичну роботу щодо особливостей логістики та навантаження в різних регіонах країни;

митниці забезпечені достатньою кількістю пломб, а термінали мають достатню кількість, місць, щоб забезпечити попит вантажних перевізників;

в кожній митниці визначено відповідальну особу на рівні не нижче заступника начальника митниці та перелік зон митного контролю з безкоштовним заїздом для здійснення пломбування, а зазначена інформація буде оприлюднюватися на офіційному вебсайті Держмитслужби та на відповідних сторінках у Facebook;

ініційовано в режимі реального часу моніторинг карток відмови, які будуть видаватися митницями, та аналіз завантаження терміналів з інтервалом кожні 4 години;

створено окремий Департамент, який буде займатися виключно спрощеннями; максимально спрощено бюрократичні формальності щодо оцінки та видачі спрощень;

ведеться активний діалог з Мінінфраструктурою щодо пріоритетності проходження е-черги для Т1 та АЕО;

досягнуто домовленостей з АТ «Укрзалізниця» щодо недоцільності додаткового пломбування залізничних вагонів в рамках Конвенції про залізничні перевезення (КОТІФ).

Андрій АРТЕМЕНКО розповів, що в межах підготовчих заходів, покликаних забезпечити динамічну роботу митних органів після припинення дії МД типу ЕА, до митниць направлено низку роз'яснювальних листів.

Повідомив щодо оптимізації режиму роботи інспекторського складу для забезпечення безперервного оформлення шляхом максимального збільшення тривалості робочого часу в умовах неможливості цілодобового режиму роботи через комендантську годину.

Детально зупинився на результатах комунікації з АТ «Укрзалізниця» в частині пломбування залізничного рухомого складу як широкої, так і вузької колії, а також на досягнутій домовленості щодо оперативного створення зон митного контролю на залізничних станціях.

Наголосив, що, починаючи з опівночі 07.11.2023, оформлення митних декларацій типу ЕА стає програмно неможливим, та надав вичерпну інформацію щодо особливостей перехідного періоду на прикладі митних декларацій типу ЕА, які станом на 00:00 вже були оформлені.

Довів інформацію щодо створення у всіх митницях зон митного контролю, у тому числі й тимчасових, в межах діяльності митного підрозділу.

Зауважив, що, за результатами аналітичної роботи, для забезпечення потреб перевізників необхідно 7 тис місць на добу, а термінали наразі щодобово можуть приймати до 10 тис транспортних засобів.

Зосередив увагу на нормативних новаціях, якими передбачено відповідальність декларанта, що настає з моменту подачі до митного оформлення попередньої митної декларації типу ЕЕ.

Запевнив, що підставою для митних оглядів залишаються ризикоорієнтовані критерії, а призупинення дії ЕА не призведе до збільшення відсотку митних оглядів.

Зауважив, що у разі неможливості доставити вантаж до зони митного контролю у визначений термін, перевізник повинен завчасно направити відповідну заяву до митниці.

Тетяна ОСТРИКОВА поцікавилася інформацією щодо заходів Держмитслужби, спрямованих на попереднє прогнозування ситуації після відміни МД типу ЕА в частині кількості МД у розрізі митних режимів, пікове навантаження по регіонам та можливих рекомендацій суб'єктам ЗЕД щодо їх тимчасового переорієнтування на менш завантажені термінали.

Олександр ЛАЗАРЄВ запропонував направити до митниці роз'яснювального листа щодо можливості оформлення експорту одночасно з оформленням МД типу Т1.

Андрій АРТЕМЕНКО повідомив, що Держмитслужбою буде продубльовано на митниці раніше направлені роз'яснення стосовно порядку оформлення МД типу Т1 на експортні вантажі та особливості їх пломбування.

Наголосив на доцільності комунікації між експортером, перевізником та брокером для з'ясування потреби у МД типу Т1 на території України.

Віктор БЕРЕСТЕНКО зупинився на проблемах порушення терміну доставки вантажів до зон митного контролю через черги на кордоні та ворожі обстріли об'єктів митної інфраструктури у пунктах пропуску та запропонував направити відповідного листа до митниць в частині алгоритму дій посадових осіб митного органу та перевізників.

Олексій КАЛИНОВИЧ відмітив, що Держмитслужба оперативно реагує на виклики, спричинені війною в Україні, зауваживши, що після пошкодження декількох завантажених транспортних засобів, які перебували у пункті пропуску під час масованої ворожої атаки, на митниці було надіслано роз'яснювального листа щодо непритягнення до адмінвідповідальності за порушення термінів доставки, спричинених бойовими діями.

Акцентував увагу на позиції Держмитслужби щодо нескладання протоколу про ПМП, якщо недоставка спричинена об'єктивними обставинами реалій воєнного стану, за умови добросовісного виконання своїх обов'язків перевізником. У разі наявності таких протоколів, закликав звернутися до Держмитслужби для скасування постанов про притягнення до адміністративної відповідальності.

Відмітив, що відповідно до наказу Мінфіну доставка до зони прибуття є обов'язковою у тому числі і для небезпечних вантажів, альтернативний варіант оформлення яких може здійснюватися шляхом їх декларування безпосередньо в пунктах пропуску.

Валерій ЛУГОВЕЦЬ запропонував розглянути доцільність розробки програмного продукту, який дозволить перевізникам вносити в Особистому кабінеті інформацію щодо неможливості вчасної доставки вантажів.

Висловив занепокоєння ситуацією в умовах обов'язкового пред'явлення товарів у зоні митного контролю наявності на терміналах транспортних засобів з небезпечними вантажами воєнного призначення.

Дмитро КИЯЩЕНКО підкреслив, що наразі перевізник має можливість надавати інформацію до інформаційних систем Держмитслужби, використовуючи ЕЦП.

Зауважив, що немає жодних технічних обмежень для практичної реалізації пропозиції Валерія ЛУГОВЦЯ щодо внесення через Особистий кабінет перевізниками інформації стосовно неможливості вчасної доставки товарів.

Іван КРИВАК порушив питання щодо оптимізації процедури накладення пломб на залізничний транспорт шляхом актуалізації наказу щодо створення тимчасових зон митного контролю на час виконання митних формальностей.

Запропонував розглянути можливість реалізації пропозиції, яка передбачає, за результатами співпраці Держмитслужби з АТ «Укрзалізниця», створення на всіх міжнародних станціях, де здійснюються вантажні перевезення, зон митного контролю та їх щорічну актуалізацію.

Андрій БОГОМОЛОВ запропонував переглянути підхід до поняття «ідентифікація товарів», яка полягає не скільки в опломбуванні, стільки саме в ідентифікації товару, зауваживши, що ідентифікація залізничних перевезень здійснюється у відповідності до реєстраційного номера залізничного вагону, що робить недоцільним процедуру пломбування, зважаючи на можливість візуальної ідентифікації товарів.

Леонід ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ підтримав пропозицію Валерія ЛУГОВЦЯ щодо розробки програмного продукту, який дозволить перевізникам автоматично вносити через Особистий кабінет інформацію щодо неможливості вчасної доставки вантажів.

Висловився щодо доцільності переміщення небезпечних вантажів без заїзду до зон митного контролю.

Поцікавився, у який спосіб буде реалізовуватися першочерговість митного оформлення товарів, які переміщуються у відповідності до Конвенції про процедуру спільного транзиту.

Петро СТЕЦЕНКО висловив занепокоєння бізнесу щодо можливого суттєвого збільшення митних оглядів, спричинених припиненням дії МД типу ЕА.

Сергій ДЕМЧЕНКО аргументовано запевнив, що за результатами аналізу митних оглядів, як згенерованих АСАУР, так й ініційованих посадовими особами митниці, проведених протягом 10 місяців 2023 року, підстав для різкого збільшення митних оглядів після відміни МД типу ЕА немає.

Зауважив, що п.5 статті 92 Закону України № 3229-ІХ «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо використання митних декларацій та електронної транзитної системи, передбачених Конвенцією про процедуру спільного транзиту, для здійснення транзиту на умовах цього Кодексу», який набрав чинності 29 липня 2023 року, визначено єдиний спосіб ідентифікації шляхом накладання пломб.

Сергій ТРУСОВ висловився щодо необхідності, за результатами проведення нинішнього засідання, направити до Кабінету Міністрів України позиційного листа Громадської ради при Держмитслужбі стосовно недоцільності відміни ЕА в умовах війни та обстрілів об'єктів митної інфраструктури через потенційно високі ризики для бізнесу, зважаючи на велике скупчення транспортних засобів у зонах митного контролю.

ВИРІШИЛИ:

Інформацію взяти до уваги.

З питання другого порядку денного

СЛУХАЛИ:

Владислава СУВОРОВА, який розповів про 17 основних та 16 додаткових ІТ-систем, які забезпечують функціонування Митного кодексу ЄС.

Підкреслив, що перехід до будь-якої стадії євроінтеграції митниці базується на налаштованості ІТ-систем Держмитслужби до євростандартів та потребує великих бюджетних коштів, яких наразі немає.

ВИСТУПИЛИ:

Дмитро КИЯЩЕНКО детально зупинився на суттєвих напрацюваннях Департаменту з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації, попри відсутність бюджетного фінансування.

Розповів про забезпечення технічної інтеграції ІТ-систем для реалізації наказу Мінфіну від 25.04.2023 № 213 «Про деякі питання забезпечення сплати митних платежів» та наказу Мінфіну від 29.06.2023 № 355 «Про затвердження Особливостей виконання митних формальностей під час застосування спрощення «процедура випуску за місцезнаходженням» та внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України».

Запевнив, що здійснено низку заходів, щоб забезпечити оптимальний режим роботи ЄАІС у перехідний період в умовах адаптації бізнесу до роботи без МД типу ЕА.

Розповів про результати реалізації заходів Стратегічного плану цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Держмитслужби та її територіальних органів, затвердженого наказом Мінфіну від 15.12.2022 № 435 «Про реалізацію рішення Комітету з управління інформаційними технологіями у системі управління державними фінансами», а саме:

через відсутність фінансування виконано тільки 40% Стратегічного плану;

завдяки внутрішньому ресурсу та потужній команді фахівців Департаменту розроблено базові компоненти на підставі наказів Мінфіну;

забезпечено якісно новий підхід до управління ІТ-проектами, який базується на європейській моделі створення ІТ-продуктів;

в умовах відсутності державного фінансування та міжнародної донорської підтримки здійснено підготовчі заходи, які дозволять оперативно реалізувати ІТ-проекти за умови надходження коштів;

розповів про основні стратегічні цілі, сформовані Держмитслужбою спільно з бізнесом та профільною громадськістю, які полягають у наступному:

реалізація загальної концепції «Держава в смартфоні», аналогів якої немає в ЄС;

цифровий та інтелектуальний пункт пропуску з мінімізацією людського фактору;

розвиток інформаційних сервісів та адмінпослуг;

інформаційна безпека.

Повідомив, що наразі опрацьовується аналог європейського багаторічного стратегічного Плану по керуванню проектами ІТ-митниці на період до 2030 року, який є одним із індикаторів виконання Державної антикорупційної програми та має 5 додатків, що відповідають євростандартам.

Тетяна ОСТРИКОВА зауважила, що будь-які ІТ-розробки повинні мати нормативне підґрунтя, та поцікавилася переліком пріоритетних програмних продуктів та термінів їх реалізації.

Сергій ТРУСОВ подякував фахівцям Департаменту з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації за сприяння у розміщенні на офіційному вебсайті Держмитслужби напрацьованих науковцями матеріалів у рубриці «Історія митниці».

Олександр ЛАЗАРСВ запропонував доопрацювати програмний продукт, розроблений на виконання наказу Мінфіну від 25.04.2023 № 213 «Про деякі питання забезпечення сплати митних платежів», щоб у подальшому унеможливити ситуацію, яка мала місце, коли сума гарантій вдвічі перевищує вартість вантажу.

Андрій БОГОМОЛОВ поцікавився готовістю ІТ складової для безперебійного здійснення митних формальностей після скасування МД типу ЕА.

Олександр ІВАШКОВИЧ розповів про завершення підготовчих заходів щодо адаптації інформаційних систем Держмитслужби до новацій в частині скасування МД типу ЕА, готовності публічних версій по спрощенням та тестовий запуск функціоналу для гарантів.

Окремо зупинився на пропозиції Валерія ЛУГОВЦЯ щодо розробки програмного продукту, який дозволить перевізникам в Особистому кабінеті автоматично вносити інформацію про неможливість вчасної доставки вантажів, зауваживши, що, за умови її реалізації, необхідно буде звернути увагу на недопущення дискримінації щодо іноземних водіїв та необхідність перекладу заяви із стандартним переліком причин недоставки на європейські мови.

Зауважив щодо пропозиції Олександра ЛАЗАРСВА, що порушене ним питання повинно бути унормовано належним чином, а нинішній алгоритм дій базується на позиції Держмитслужби, яка полягає у тому, що гарантуванню підлягають всі платежі, які повинні бути сплачені у разі випуску товарів у вільний обіг.

Владислав СУВОРОВ запропонував порушене Олександром ЛАЗАРЄВИМ питання винести на розгляд відповідної комісії з метою доопрацювання деталей.

ВИРІШИЛИ:

Інформацію взяти до уваги.

З питання третього порядку денного

СЛУХАЛИ:

Віктора БЕРЕСТЕНКА, який констатував тенденцію останніх місяців до зменшення кількості митних оглядів, проведених за дорученням правоохоронних органів, та часткове послаблення їх втручання у здійснення митних формальностей.

ВИСТУПИЛИ:

Олексій КАЛИНОВИЧ розповів про зусилля Держмитслужби, спрямовані на скасування додатку 14 постанови КМУ від 23 травня 2012 № 467 «Про затвердження вичерпного переліку підстав, за наявності яких може проводитись огляд (переогляд) товарів, транспортних засобів комерційного призначення митними органами», попри супротив правоохоронних установ.

Зауважив, що з моменту втрати чинності норми, яка передбачала втручання правоохоронців у митні формальності, доручення правоохоронних органів перестали бути підставою для проведення митних оглядів.

Детально зупинився на алгоритмі опрацювання листів від правоохоронних органів шляхом їх оцінювання управлінням ризиків, як Держмитслужбою, так і її територіальними органами.

Підкреслив, що рішення про застосування додаткових форм митного контролю приймається тільки у разі наявності інформації, достатньої для визначення зовнішньоекономічної операції ризикованою.

Повідомив, що наразі опрацьовується форма звітності щодо надходжень листів від правоохоронних органів, результатів їх розгляду, кількості проведених митних оглядів та їх ефективності.

ВИРІШИЛИ:

Інформацію взяти до уваги.

З питання четвертого порядку денного

СЛУХАЛИ:

Володимира КАСЬЯНА, який розповів про погодження Мінфіном структури та штатного розпису Держмитслужби, а також щодо реорганізації частини підрозділів.

Повідомив, що станом на поточний момент у центральному апараті Держмитслужби всі структурні підрозділи мають очільників, а 75% особового

складу переведено на контрактну основу; у територіальних органах 20 начальників митниць призначені на посаду, на 6 покладено виконання обов'язків, 100% особового складу, задіяного у здійсненні митних формальностей, переведено на контрактну основу.

Зауважив, що численні реорганізації митної служби негативно вплинули на збереження кадрового потенціалу та суттєво позначилися на плинності кадрів, а наразі цей показник зафіксовано на рівні 7 відсотків, що є досить стабільним.

Запевнив, що всі митні підрозділи укомплектовані у спосіб, що дає можливість максимально забезпечити виконання покладених завдань, а частина вакантних посад відноситься до підрозділів, які перебувають у простої та не мають змоги виконувати свій функціонал.

ВИСТУПИЛИ:

Сергій ЗВЯГІНЦЕВ повідомив, що у державному бюджеті передбачено збільшення видатків на утримання митних органів.

Зауважив, що зростання заробітної плати позитивно позначиться на працевлаштуванні в Держмитслужбі випускників, додавши, що перші 200 випускників вишів поповнили митні лави вже цього річ.

Владислав СУВОРОВ подякував профільній громадськості за підтримку законопроекту № 6490 в частині підвищення заробітної плати посадовим особам митниці.

Сергій ТРУСОВ поцікавився плинністю кадрів та можливою недокомплектацією структурних підрозділів Держмитслужби.

ВИРІШИЛИ:

Інформацію взяти до уваги.

З питання п'ятого порядку денного

СЛУХАЛИ:

Валерія ЛУГОВЦЯ, який наголосив на необхідності участі представників Держмитслужби в роботі керівних та робочих органах ЄЕК ООН та інших міжнародних організацій.

Нагадав, що Порядок участі центральних органів виконавчої влади у діяльності міжнародних організацій, членом яких є Україна, визначено постановою КМУ від 13.09.2002 року № 1371.

Деталізував перелік робочих груп, в яких повинна мати представництво Держмитслужба.

Закликав активізувати, за можливості, міжнародну співпрацю, що є особливо актуальним в умовах воєнного стану та, у тому числі, дозволяє блокувати роботу в міжнародних організаціях російських та білоруських представників.

ВИРШИЛИ:

Інформацію взяти до уваги.

З питання шостого порядку денного

ВИСТУПИЛИ:

Олександр АНДРЕЄВ з пропозиціями, зумовленими умовами воєнного стану, для якого є критично ризикованим скупчення товарів та транспортних засобів на митних терміналах, а також час митного оформлення та пропуску товарів і транспортних засобів через митний кордон України, стосовно прискорення митних процедур шляхом перегляду підходів до здійснення митних формальностей шляхом:

скасування практики копіювання документів з відмітками пропуску через митний кордон;

реалізації можливості контролю акцизних марок, які вивозяться з однієї митниці, а повертаються через іншу;

першочергового пропуску ТЗ та товарів підприємств, які отримали статус АЕО.

Запропонував для прискорення митного оформлення надати роз'яснення на внутрішні митниці Держмитслужби щодо відсутності потреби подання сканованих документів з ПМК митниці відправлення

Андрій АРТЕМЕНКО підтримав пропозицію Олександра АНДРЕЄВА щодо подачі документів до митного оформлення лише в електронному вигляді.

Іван КРИВАК порушив питання щодо можливості при ввезенні з Європейського Союзу товарів, що класифікуються за товарними позиціями 2709, 2710 (крім випадку, передбаченого абзацом четвертим цього пункту), 2711, 3102, 3103, 3104, 3105, 3901 згідно з УКТ ЗЕД, подавати митному органу декларацію інвойс, видану уповноваженим відправником, в якості документу що підтверджує походження зазначених товарів.

Навів конкретні приклади, коли митницями видавалися картки відмови через відсутність сертифікату про походження товару, та запропонував направити до митниць відповідного листа.

Юрій ПЕРОГАНИЧ поцікавився результатами розгляду направлено до Держмитслужби листа Асоціації підприємств інформаційних технологій України з проханням звернутися за роз'ясненням до Всесвітньої митної організації щодо класифікації комп'ютерних кулерів.

Дмитро ПАДУН розповів, що на митниці направлено відповідні роз'яснення щодо особливостей підтвердження походження товарів при ввезенні з ЄС.

Повідомив, що через запроваджений у Держмитслужбі двоступеневий алгоритм подання запитів, звернення Асоціації підприємств інформаційних технологій України спочатку було направлено до Єврокомісії. Після отримання відповіді з Єврокомісії, Держмитслужба направила листа до Всесвітньої митної організації та наразі очікує відповіді.

Тетяна ОСТРИКОВА запропонувала, зважаючи на специфічність комп'ютерних кулерів, провести зустріч з представниками ринку та обговорити особливості їх класифікації.

ВИРІШИЛИ:

Інформацію взяти до уваги.

Головуюча

Галина ВДОВІНА

Секретар

Олена КРИЛАЧ